

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

HT Anna-Kaisa Niemisen toiminta Turun Siirtomurske Oy:n tilintarkastuksessa

Tilintarkastuslautakunnan päätös 17.6.2025
Päätöksen diaarinumero: PRH/343/10000/2025

Asian vireilletulo

Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastusvalvonta on tuonut tutkinta-asian tilintarkastuslautakunnan käsiteltäväksi sen vuoksi, että vuonna 2024 suoritettussa laaduntarkastuksessa on havaittu HT Anna-Kaisa Niemisen toimintaan liittyviä puutteita hänen suorittamassaan Turun Siirtomurske Oy:n tilikauden 1.2.2022-31.1.2023 tilintarkastuksessa. Nieminen on antanut tilintarkastuksesta 29.5.2023 päivätyn vakimuotoisen tilintarkastuskertomuksen.

Niemisen laaduntarkastuksen tulos on ollut hylätty. Hän ei ole vaatinut oikaisua hylätty-tulosta koskevaan tilintarkastusvalvonnan päätökseen.

Niemisen kuuleminen

Anna-Kaisa Nieminen ei ole käyttänyt hyväkseen hänelle ilmoitettua mahdollisuutta kommentoida nyt käsiteltävänä olevaa tutkinta-asiaa asetettuun määräaikaan 15.4.2025 mennessä eikä sen jälkeenkään.

Niemistä on kuultu myös laaduntarkastuksen suorittamisen yhteydessä. Tilintarkastuslautakunta on ottanut nyt käsiteltävänä olevan tutkinta-asian käsittelyssä huomioon Niemisen aikaisemmin PRH:n tilintarkastusvalvonnalle esittämät seikat.

Muu aineisto

PRH:n tilintarkastusvalvonta on esittänyt tilintarkastuslautakunnalle tilintarkastusvalvonnan suorittamassa laaduntarkastuksessa käytetyn keskeisen aineiston.

Uusintatarkastus

Niemisen laaduntarkastuksessa vuonna 2024 on ollut kysymys uusintatarkastuksesta, jolla on jatkettu aikaisemmin vuonna 2020 aloitettua laaduntarkastusta. Laaduntarkastukseen valittuna toimeksiantona vuonna 2024 on ollut eri tilintarkastuskohde kuin vuonna 2020.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa HT Anna-Kaisa Niemiselle varoituksen.

Perustelut

Tilintarkastaja on toiminnassaan velvollinen noudattamaan ammattieettisiä periaatteita (tilintarkastuslain, TTL, 4 luvun 1 §) ja hyvää tilintarkastustapaa (TTL 4 luvun 3 §). TTL 4 luvun 12 §:n mukaan tilintarkastajan on järjestettävä toimintansa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti toiminnan laajuus ja monimutkaisuus huomioon ottaen sekä kirjattava toimintatavat tämän varmistamiseksi. Toimintatapojen tulee sisältää riittävät periaatteet muun muassa riskienhallinnasta, sisäisestä vuosittain arvioitavasta laadunvalvonnasta ja toimeksiantoja koskevan aineiston toimeksiantokohtaisesta dokumentoinnista.

Hyvään tilintarkastustapaan kuuluu tarkastustyön dokumentointivelvollisuus. Kansainvälinen tilintarkastusstandardi ISA 230 (Tilintarkastusdokumentaatio) ohjeistaa yksityiskohtaisesti dokumentoinnin laatimista ja sisältöä sen varmistamiseksi, että tilintarkastusstandardissa ISA 200 määritelty tilintarkastajan yleiset tavoitteet saavutetaan. Kansainvälisten tilintarkastusstandardien sisältämien keskeisten periaatteiden noudattamista pidetään vakiintuneesti osana tilintarkastuslaissa säädettyä hyvää tilintarkastustapaa.

Tilintarkastuslautakunta on ottanut Niemisen tilintarkastustoimenpiteiden ja tarkastusdokumentaation arvioinnissa huomioon, että tilintarkastetun yhtiön liikevaihto tarkastetulla tilikaudella on ollut noin 13,3 milj. euroa ja taseen loppusumma noin 12,2 milj. euroa.

Tilintarkastuslautakunnan arvio Niemisen toiminnasta

Laaduntarkastuksen tulosta koskevassa päätöksessä on todettu, että uusintatarkastukseen johtaneita puutteita ei ole tehdyn uusintatarkastuksen perusteella kaikilta osin korjattu ja Niemisen toiminnassa on edelleen olennaisia puutteita. Tilintarkastuslautakunta toteaa, että pelkkä tilintarkastajan havaitsemien poikkeamien dokumentointi ei ole hyvän tilintarkastustavan edellyttämää riittävää dokumentointia.

Tilintarkastusevidenssin hankkimisessa ja sen dokumentoinnissa on havaittu puutteita, jotka liittyvät tarkastustoimenpiteiden ja/tai evidenssin todennettavuuteen:

- liikevaihdon tarkastamisessa
- vaihto-omaisuuden tarkastamisessa
- muiden olennaisten tilinpäätöserien tarkastamisessa
- pääkirjanpitolientien ja muiden oikaisujen tarkastamisessa
- tilintarkastuskansion sulkemisessa
- tilintarkastussuunnitelmassa.

Liikevaihdon tarkastaminen

Liikevaihto (13,3 miljoonaa euroa) on olennainen erä tilinpäätöksessä. Liikevaihto koostuu rakennusurakoista (13,0 miljoonaa euroa) ja arvopaperien myynneistä (343 tuhatta euroa). Tilintarkastusdokumentaation perusteella ei ole todennettavissa, mitä tarkastustoimenpiteitä Nieminen on suorittanut hankkiakseen tilintarkastusevidenssiä liikevaihtovirtojen tapahtumisesta, oikeellisuudesta ja katkosta. Nieminen on dokumentoinut yleisellä tasolla rakennusurakoiden liikevaihtoon kohdistamiaan tarkastustoimenpiteitä. Hänen vastineessaan kertomat liikevaihdon tarkastuksen toimenpiteet eivät suurelta osin ole todennettavissa tilintarkastuskansiosta, eikä hän ole kommentoinut toisen olennaisen liikevaihtovirran eli arvopaperien myynnin tarkastusta.

Vaihto-omaisuuden tarkastaminen

Vaihto-omaisuus (8,8 miljoonaa euroa) on olennainen erä tilinpäätöksessä. Vaihto-omaisuus koostuu keskeneräisistä tuotteista (8,0 miljoonaa euroa) ja muusta vaihto-omaisuudesta (arvopaperit 830 tuhatta euroa). Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene, mitä tarkastustoimenpiteitä Nieminen on suorittanut hankkiakseen tilintarkastusevidenssiä vaihto-omaisuuden keskeneräisten tuotteiden olemassaolosta ja arvostuksesta.

Muiden olennaisten tilinpäätöserien tarkastaminen

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene, että Nieminen olisi hankkinut tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä seuraavista olennaisista tilinpäätöseristä:

- materiaalit ja palvelut (9,8 miljoonaa euroa)
- henkilöstökulut (2,2 miljoonaa euroa)
- liiketoiminnan muut kulut (429 tuhatta euroa)
- koneet ja kalusto (312 tuhatta euroa)
- myyntisaamiset (863 tuhatta euroa)
- saadut ennakot (7,4 miljoonaa euroa)
- ostovelat (909 tuhatta euroa)
- muut velat (97 tuhatta euroa)
- siirtovelat (449 tuhatta euroa).

Niemisen kyseisistä tilinpäätöseristä hankkima tilintarkastusevidenssi on suppeaa, eivätkä hänen vastineessaan kertomansa tarkastustoimenpiteet suurelta osin ole todennettavissa tilintarkastuskansiossa. Tilintarkastajan oikea-aikaisen dokumentoinnin puutteellisuutta eivät voi korvata tilintarkastuskansion sulkemisen jälkeen annetut selvitykset asioiden kulusta tilintarkastuksessa.

Pääkirjanpitovientien ja muiden oikaisujen tarkastaminen

Tilintarkastusdokumentaatiosta ei ilmene:

- mitkä pääkirjanpitoviennit ja muut oikaisut Nieminen on tarkastanut
- mitä toimenpiteitä hän on kohdistanut pääkirjanpitovientien ja muiden oikaisujen tarkastamiseen
- onko Nieminen tarkastanut pääkirjanpitovientien täydellisyyden.

Niemisen vastineessaan kertomat tarkastustoimenpiteet eivät ole todennettavissa tilintarkastuskansiossa.

Tilintarkastuskansion sulkeminen

Tilintarkastuskansiota ei ole suljettu 60 vuorokauden kuluessa tilintarkastuskertomuksen allekirjoittamisesta tai Nieminen ei ole dokumentoinut syitä tilintarkastusdokumentaation muuttamiseen ja uuden tilintarkastusdokumentaation lisäämiseen tilintarkastuskansion sulkemisen jälkeen.

Nieminen on vastineessaan todennut joutuneensa yhdistämään kaksi työkirjaa yhdeksi, kun hän on toimittanut materiaalin laaduntarkastukseen, jotta kaikki tieto olisi yhdessä työkirjassa. Niemisen mukaan tästä olisi pitänyt olla tilintarkastuskansiossa dokumentoituna maininta, joka on jäänyt tekemättä.

Tilintarkastussuunnitelma

Nieminen ei ole tunnistanut ja arvioinut kaikkia olennaisen virheellisuuden riskejä tilinpäätös- ja kannanottotasolla. Hän ei ole dokumentoinut kannanottotasoista tilintarkastussuunnitelmaa, josta ilmenisivät suunniteltujen tarkastustoimenpiteiden luonne, ajoitus ja laajuus.

Seuraamuksen määräämisessä huomioon otettavat seikat

TTL 10 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan huomautus on riittävä seuraamus, jos tilintarkastajan moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Jos edellä tarkoitettu menettely on sellainen, että huomautusta ei pidetä riittävänä seuraamuksena, tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle varoitus. TTL 10 luvun 7 §:n mukaan seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat.

Niemisen laaduntarkastukseen esittämässä tilintarkastusdokumentaatiossa on olennaisia puutteita, jotka kohdistuvat osaksi samoihin tilintarkastuksen osa-alueisiin kuin uusintatarkastukseen johtaneessa vuonna 2020 suoritettussa laaduntarkastuksessa havaitut puutteet. Nieminen ei ole korjannut toimintaansa tältä osin. Niemisen dokumentaatio ei täytä hyvän tilintarkastustavan vaatimusta tarkastustyön asianmukaisesta dokumentoinnista. Havaitut puutteet Niemisen suorittamissa tilintarkastustoimenpiteissä ja niiden dokumentoinnissa antavat aihetta vakavaan kritiikkiin. Mahdollisen haitan tai vahingon määrää tilintarkastuslautakunnan ei ole mahdollista arvioida.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että vaikka Niemiselle ei ole aikaisemmin määrätty TTL 10 luvussa tarkoitettuja seuraamuksia, ei huomautus ole riittävä seuraamus hänen menettelystään ottaen huomioon, että tilintarkastustoimenpiteissä ja niiden sekä evidenssin dokumentoinnissa havaitut puutteet kohdistuvat useille eri tilintarkastuksen osa-alueille, eikä hän ole korjannut toimintaansa aikaisemmassa laaduntarkastuksessa saamansa palautteen perusteella. Siten TTL 10 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan Niemiselle on annettava varoitus.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 4 luku 1, 3 ja 12 §, 7 luku 2 ja 5 §, 10 luku 1 ja 7 §

Valitusoikeus

Anna-Kaisa Niemisellä on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Timonen (puheenjohtaja), Ari Ahti (varapuheenjohtaja), Antti Fredriksson, Eeva-Lotta Kivelä, Ville Laine, Pasi Päällysaho, Janne Ruohonen ja Anders Tallberg

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta

Pekka Timonen

Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pekka Virtamo

Esittelijä

Tilintarkastusvalvonta

Liite

Valitusosoitus